

Побережний Р.О.

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, Інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» м. Харків, Україна

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ТА ЕКОНОМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ В УПРАВЛІННІ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Радикальні зміни, які відбуваються в світі дозволяють говорити не тільки про інноваційну спрямованість економічного зростання, але й про трансформацію факторів, які сьогодні визначають таку спрямованість. Так, дедалі більшого значення набувають інформація, інтелект, інноваційна праця, творчий потенціал людини, її знання та професіоналізм. При цьому людина стає ключовим й найціннішим ресурсом підприємства. Таким чином, в сучасних ринкових умовах розвитку нашої країни, саме управління трудовими ресурсами підприємства стає важливою передумовою як підвищення ефективності функціонування промислового підприємства, так і вибору напрямку його інноваційного розвитку і, з розумінням сприймається як державним керівництвом, так і суб'єктами підприємницької діяльності [1, с. 122].

Таким чином, сьогодні актуалізуються питання розробки дієвих та економічно обґрунтованих управлінських рішень щодо формування та менеджменту трудових ресурсів підприємства, що в свою чергу збільшує інтерес управлінців та фахівців до використання економіко-математичних методів та економетричних моделей в системі управління.

Різноманітність спектра завдань з управління трудовими ресурсами, які вирішуються за допомогою економетрики за пропозиціями авторів [2-4] можна розподілити на такі основні напрями:

1) за кінцевими прикладними цілями – прогноз економічних і соціально-економічних показників, що характеризують стан і розвиток аналізованої системи з формування, управління та використання трудових ресурсів та розробка сукупності можливих сценаріїв їх розвитку з врахуванням впливу чинників зовнішнього середовища;

2) за рівнем ієрархії – дослідження може бути спрямоване на аналіз трудового потенціалу: країни в цілому (макрорівень), регіону, галузі (мезорівень) і підприємства, фірми, організації (мікрорівень);

3) за профілем аналізованої системи з формування, управління та використання трудових ресурсів – дослідження може бути сконцентровано на аналізі соціальної політики, ринку праці та зайнятості персоналу, технологій управління розвитком персоналу, кадровій політиці, інвестування розвитку персоналу, нормативно-методичного та правового забезпечення управління персоналом і т.д.

Використання сучасних принципів, методів та інструментарію економетрики надасть можливість керівникам, менеджерам та аналітикам з питань управління трудовими ресурсами

1) проводити аналіз причинно-наслідкових зв'язків об'єкта дослідження, здійснювати постановку мети аналізу, визначати факторні та результативні ознаки, здійснювати оптимізацію складу інформаційних джерел, проводити вибір методів аналізу;

2) будувати моделі аналізу та прогнозування систем розвитку, формування, навчання, адаптації, просування та інших напрямків використання трудових ресурсів підприємства;

3) проводити комплексну оцінку діяльності персоналу підприємства та його підрозділів за певні проміжки часу, місця трудових ресурсів у внутрішньому середовищі підприємства з метою формування стратегії та тактики його розвитку;

4) проводити оцінювання параметрів запропонованих лінійних та нелінійних моделей, оцінювання параметрів в умовах мультиколінеарності, автокореляції, наявності лагових змінних, двосторонніх причинно-наслідкових зв'язків змінних;

5) визначати можливості застосування економетричних моделей для імітації та прогнозування, формувати сценарії розвитку трудових ресурсів підприємства за різних умов, здійснювати аналіз тенденцій такого розвитку а виявляти приховані механізми економічних процесів та вимірювати внутрішні резерви для обґрунтування оптимальності управлінських рішень [1-5].

Таким чином, доцільно відзначити, що в сучасних умовах господарювання зростає роль економетрики в управлінні трудовими ресурсами підприємства, що зумовлено наступними причинами:

– змінюється механізм господарювання, принципи та методи управління наявними ресурсами підприємства, і в першу чергу – трудовими;

– з'являються нові досягнення у методології та організації аналітичних досліджень;

– створюються нові форми господарювання та нові технології формування соціально-трудових відносин;

– необхідним є встановлення основних закономірностей розвитку потенціалу підприємства і його складових (фінансової, організаційної, матеріальної, кадрової, інноваційної та ін.), виявлення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на функціонування підприємства та його стратегічний розвиток.

Список літератури

1. Побережна Н. М. Трудові ресурси та їх роль в інноваційному розвитку сучасного підприємства / Н. М. Побережна, М. С. Пантелеєв, В. О. Гаркуша // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Вип. 17. – С.122-128. – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35712>.
2. Економетрика: навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Економічна кібернетика»

- всіх форм навчання / Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, О. А. Сергієнко, С. В. Прокопович. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 384 с.
3. Скворчевський О. Є. Багатокритеріальна оптимізація процесів підбору та розміщення персоналу на підприємстві / О. Є. Скворчевський // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 47 (1219). – С. 41-45.
 4. Побережний Р. О. Особливості застосування теорії нечітких множин при моделюванні матриці стратегій розвитку / Р. О. Побережний // Нормативні, управлінські та міжнародні аспекти соціально-економічного розвитку : матеріали Міжнар. наук.-прак. конф., 24–25 жовтня 2014 р. – Львів : ЛЕФ, 2014. – Ч. 3. – С. 30–34.
 5. Чайка Т. Ю. Коефіцієнтний аналіз трудових ресурсів і витрат на оплату праці: розрахунок за фінансовою і статистичною звітністю та сучасні тенденції аналізу (на прикладі підприємств готельно-ресторанного бізнесу) / Т. Ю. Чайка, Н. Ю. Мардус, Ю. А. Логвінов // Інвестиції: практика та досвід – 2018. – № 22, листопад. – С. 90-96. – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/38802>.